

- de kennisgeving van deze beschikking aan partijen en hun advocaten bij (gerechts)brieven van 5 juni 2009
- de conclusie van de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR, ter griffie ontvangen op 26 juni 2009
- de conclusie en de stavingsstukken van partij , ter griffie ontvangen op 11 september 2009
- de syntheseconclusie van de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR, ter griffie ontvangen op 12 oktober 2009
- de stavingsstukken van de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR, neergelegd ter zitting op 17 november 2009.

2. Voorwerp van de vordering

Partij vordert om bij een voorlopig uitvoerbaar verklaard vonnis met uitsluiting van het recht op kantonnement :

- te zeggen voor recht dat de titel waarop de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR zich steunt niet meer actueel is
- te zeggen voor recht dat de uitvoering van de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR ontoelaatbaar, onontvankelijk, minstens ongegrond is
- ondergeschikt de uitvoering van het arrest van de veertiende kamer van het hof van beroep te Brussel van 19 mei 1988 te schorsen minstens gedurende een termijn van zes maanden vanaf de betekening van het vonnis te verklaren (sic)
- de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR te veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van een rechtsplegingsvergoeding van 1.200 euro.

Ook de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR vraagt om het vonnis uitvoerbaar bij voorraad te verklaren met uitsluiting van het recht op kantonnement.

3. Beoordeling

3.1. Relevante feitelijke elementen

De veertiende kamer van het hof van beroep te Brussel bevestigde op 19 mei 1988 een vonnis van de correctionele rechtbank te Leuven van 29 juni 1987 dat partij wegens het oprichten van een bergplaats zonder voorafgaandelijke bouwvergunning in een verkaveling waar alleen ééngezinswoningen mochten opgericht worden onder meer veroordeelde tot het herstel van de plaats in zijn vorige staat op straffe van de verbeurte van een dwangsom van 1.000 frank (thans 24,79 euro) per dag vertraging in de tenuitvoerlegging van de bevolen herstelmaatregel, met de enkele wijziging dat het herstel moest gebeuren binnen de zes maanden vanaf de uitspraak van het arrest.

De STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR liet het vonnis van de correctionele rechtbank te Leuven en het arrest van het hof van beroep te Brussel aan partij betekenen op 20 februari 2007 met de mededeling dat vanaf de datum van de betekening een dwangsom van 24,79 euro zou verbeuren zolang het bevolen herstel niet integraal was doorgevoerd en gemeld aan de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR. Daarna werden aan partij meerdere bevelen tot betaling betekend op 25 mei 2007, 9 november 2007, 15 april 2008, 15 september 2008 en 16 februari 2009. Het laatste bevel vermeldt een verschuldigd bedrag van 17.947,96 euro in hoofdsom, dit is een dwangsom van 24,79 euro per dag gedurende 724 dagen.

3.2. In rechte

3.2.1. heeft een rechtmatig belang bij het ingestelde verzet, omdat in een procedure voor de beslagrechter de rechtmatigheid en de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging vooropstaan. Het verzet is op zich niet gericht op het bestendigen van een onrechtmatige toestand.

3.2.2. Partij beroept zich in eerste orde op de verjaring. De actio judicati, dat is de vordering die voortvloeit uit een vonnis, is onderworpen aan de gemeenrechtelijke verjaringstermijn, ook al gaat het om een veroordeling die is uitgesproken krachtens een schuldvordering, waarop een kortere verjaringstermijn van toepassing is. Voor de wet van 10 juni 1998 bedroeg de gemeenrechtelijke verjaringstermijn 30 jaar. Thans verjaart de vordering, die voortvloeit uit het vonnis dat de herstelmaatregel beveelt, ingevolge art. 2262bis §1, eerste lid B.W. na verloop van 10 jaar.

Deze termijn nam ingevolge de overgangsmaatregel, voorzien in art. 10 van de W 10 juni 1998, echter pas een aanvang op 27 juli 1998 en is vatbaar voor stuiting en schorsing op de wijzen, zoals voorzien in art. 2242 en volgende B.W.. De betekening van een bevel tot betaling is geen laatste aanmaning, maar de eerste daad van tenuitvoerlegging (zie in dezelfde zin E. DIRIX en K. BROECKX, Beslag, in A.P.R., Antwerpen, Kluwer, 2002, 335, nr. 548) en vormt bovendien burgerlijke stuiting (art. 2244 B.W.). De verjaring was op het ogenblik van de betekening van het eerste bevel tot betaling op 25 mei 2007 niet bereikt, zodat ze door de betekening daarvan en van de daaropvolgende bevelen geldig werd gestuit. De gevolgen van de stuiting duren trouwens voort tijdens het gehele geding dat volgt op een verzet ingesteld tegen een bevel tot betaling (zie in dezelfde zin Cass. 7 december 1995, *Arr. Cass.* 1995, 1096). De verjaring is geenszins ingetreden.

3.2.3. Het jarenlang stilzitten van de schuldeiser impliceert niet noodzakelijk de wil om afstand te doen van zijn recht. De loutere ongenueanceerde passiviteit in hoofde van de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR volstaat geenszins om aan te nemen dat de wil aanwezig was om verder geen aanspraak te maken op de herstelmaatregel, opgelegd in het veroordelend vonnis en arrest.

3.2.4. De figuur van de rechtsverwerking wordt in het Belgisch positief recht niet erkend als een algemeen rechtsbeginsel (zie ondermeer Cass., 17 mei 1990, *Arr. Cass.*, 1989-90, 1188 ; Cass., 20 februari 1992, *Arr. Cass.*, 1991-92, 583 ; Cass., 20 juni 1992, *Arr. Cass.*, 1991-92, 941). Aan de titularis van een recht, die een gedrag heeft aangenomen dat objectief onverenigbaar is met de uitoefening van dit recht en daardoor het rechtmatig vertrouwen heeft gewekt dat hij dit recht niet meer zal uitoefenen, kan de uitoefening van dit recht slechts worden ontzegd indien deze uitoefening kennelijk de grenzen van een normale uitoefening door een voorzichtig persoon te buiten gaat. Dit is een toepassing van de leer van het rechtsmisbruik. Ook hier is een louter stilzitten onvoldoende, maar zijn concrete, begeleidende gedragingen van de schuldeiser vereist, die het oordeel van de schuldenaar rechtvaardigen en waarop de schuldeiser nadien niet meer kan terugkomen.

Hier is enkel sprake van een passiviteit van de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR gedurende meerdere jaren. Specifieke begeleidende omstandigheden, die hetzij wezen op de wil van de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR om afstand van recht te doen, hetzij bij partij de gerechtvaardigde indruk konden wekken dat dit recht niet meer zou uitgeoefend worden, zijn niet voorhanden. De betekening van het veroordelend vonnis en arrest op 20 februari 2007 geeft trouwens duidelijk aan dat de STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR nooit de intentie heeft

gehad om afstand te doen van zijn recht op de gedwongen tenuitvoerlegging van de uitvoerbare titels waarover hij beschikte.

3.2.5. Partij kan zich bezwaarlijk beklagen over het feit dat hij meer dan 18 jaar de tijd heeft gekregen om de verplichtingen, hem opgelegd door het veroordelend vonnis en arrest, spontaan uit te voeren. Het loutere tijdsverloop tussen het bekomen van de uitvoerbare titels en de aanvang van de tenuitvoerlegging is op zich noch onzorgvuldig, noch onredelijk. Evenmin is de rechtszekerheid aangetast door het feit dat de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR het veroordelend vonnis en arrest pas in 2007 heeft laten betekenen. Partij wist al die jaren perfect wat hem te doen stond, gelet op de niet mis te verstane bewoordingen van het veroordelend vonnis en arrest. Van enige schending van het vertrouwensbeginsel is geen sprake.

3.2.6. De herstelmaatregel is geen straf, maar behoort wel tot de strafvordering en is daarmee verbonden. Eén en ander verhindert evenwel niet dat de maatregel intrinsiek een burgerrechtelijk karakter heeft en dus valt onder regels van het burgerlijk procesrecht. Ook de door de strafrechter opgelegde dwangsom is een burgerrechtelijke maatregel, waarop de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake de dwangsom dwingend van toepassing zijn.

Indien de rechter beslist dat de dwangsom eerst na verloop van een zekere termijn kan worden verbeurd, dan begint die termijn te lopen vanaf de betekening van de rechterlijke beslissing.

Over de hypothese dat de rechter een termijn heeft bepaald voor de nakoming van de hoofdveroordeling heeft het Hof van Cassatie in twee gelijkaardige zaken een prejudiciële vraag gesteld aan het Benelux Gerechtshof.

In twee arresten van 25 juni 2002 antwoordde het Benelux Gerechtshof dat :

- een termijn die wordt gegeven om de hoofdveroordeling uit te voeren geen termijn is in de zin van art. 1, vierde lid Eenvormige Wet (art. 1385bis, vierde lid Ger. W.)
- een termijn als bedoeld in art. 1, vierde lid Eenvormige Wet pas ingaat op het moment van de betekening van de uitspraak, waarbij de dwangsom is bepaald.

Het onderscheid tussen een termijn die wordt verleend om de hoofdveroordeling uit te voeren en een termijn die betrekking heeft op de dwangsom is evenwel volkomen kunstmatig. Bepaalt de rechter een termijn voor de nakoming van de hoofdveroordeling maar verbindt hij aan het verstrijken daarvan het gevolg dat van dat tijdstip af de dwangsom zal verschuldigd zijn, dan loopt de schuldenaar het risico dat hij in het ongewisse blijft over het lopen van de termijn die de rechter hem heeft toegekend. Ook in dat geval moet dus worden aangenomen dat de zogenaamde termijn voor de uitvoering pas begint te lopen vanaf de betekening van de uitspraak.

Bij arresten van 28 maart 2003 oordeelde het Hof van Cassatie in de zaken die aanleiding gaven tot de prejudiciële vragen aan het Benelux Gerechtshof dat wanneer de dwangsomrechter een termijn heeft bepaald voor de uitvoering van de hoofdveroordeling en beslist heeft dat de opgelegde dwangsom pas verbeurd zal zijn na verloop van die termijn, deze termijn "wat de dwangsom betreft" de strekking heeft de veroordeelde nog enige tijd te gunnen gedurende dewelke de dwangsom niet wordt verbeurd. Ook een dergelijke termijn begint eerst te lopen na de betekening.

Deze oplossing stemt overeen met het betekeningsvereiste als algemeen rechtsbeginsel in het executierecht. Geen titel kan ten uitvoer worden gelegd wanneer die niet vooraf werd betekend aan de executieplichtige (art. 1495 Ger. W.). Bijgevolg kunnen ook de

gevolgen van deze titel, zoals een uitvoeringstermijn, geen effect sorteren buiten elke betekening om. Door de betekening geeft de schuldeiser aan de schuldenaar immers niet alleen kennis van het bestaan van een rechterlijke beslissing, maar ook van zijn intentie om tot uitvoering van die beslissing over te gaan.

Een verschillende behandeling van een dwangsomtermijn en een uitvoeringstermijn is daarenboven moeilijk te verdedigen in het licht van het gelijkheidsbeginsel, dat ook geldt voor de civiele rechter.

De mogelijkheid dat een termijn kan beginnen lopen en de verbeurte van een dwangsom tot gevolg heeft zonder dat de executieplichtige daar weet van heeft, is weinig aantrekkelijk en moet daarom worden verworpen. Het recht moet dergelijke valkuilen en boobytraps vermijden.

(zie hierover in dezelfde zin ondermeer E. DIRIX, "Overzicht van rechtspraak. Beslag en collectieve schuldenregeling (2002-2007)", *T.P.R.* 2007, 2048-2049, nr. 10 ; K. WAGNER, "Actuele problemen inzake dwangsom", in X., *Goed procesrecht – goed procederen*, Mechelen, Kluwer, 2004, 123-134, nrs. 44-55)

De STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR verwijst naar een arrest van het Benelux Gerechtshof van 16 december 2004, waarbij echter enkel uitspraak werd gedaan over de vraag of de termijn als bedoeld in art. 1, vierde lid Eenvormige Wet een procesrechtelijke termijn is, beheerst door het nationale recht van de lidstaten en zoniet of deze termijn verlengd wordt tot de eerstvolgende werkdag, wanneer hij vervalt op een zaterdag, een zondag of een feestdag.

Partij laat bijgevolg terecht gelden dat de dwangsom ten vroegste verbeurd kan zijn vanaf 20 augustus 2007.

3.3. Gerechtskosten

De STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR is in het ongelijk gesteld en moet dan ook de gerechtskosten dragen.

Deze omvatten de kosten van dagvaarding en rolstelling, evenals een rechtsplegingsvergoeding voor de in het gelijk gestelde partij, wanneer die is bijgestaan door een advocaat, wat hier het geval is.

Het verzet tegen een bevel tot betaling is een geschil, dat een niet in geld waardeerbare vordering betreft.

Partij vordert een rechtsplegingsvergoeding van 1.200 euro, wat overeenstemt met de basisrechtsplegingsvergoeding voor een dergelijk geschil. De STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR heeft geen vermindering gevraagd van het basisbedrag op grond van één van de criteria, bepaald in art. 1022 Ger. W..

In die omstandigheden kent de beslagrechter de gevorderde basisrechtsplegingsvergoeding toe.

3.4. Uitvoerbaarheid bij voorraad

De beschikkingen van de beslagrechter zijn in de regel van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad (art. 1395, tweede lid en 1039, eerste lid Ger. W.), zodat de uitvoerbaarheid niet moet worden gevraagd, noch uitdrukkelijk moet worden uitgesproken.

3.5. Uitsluiting van het recht op kantonnement

Aan de voorwaarden voor de uitsluiting van het recht op kantonnement van de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR is niet voldaan. Partij toont immers niet aan dat de vertraging in de regeling (van de hem toekomende rechtsplegingsvergoeding) hem aan een ernstig nadeel zou blootstellen (art. 1406 Ger. W. ; zie voor toepassingen Brussel 25 mei 2000, *J.T.* 2001 (verkort), 68 ; Brussel 25 juni 1999, *J.T.* 2000 (verkort), 187 ; Brussel 8 juli 1998, *J.T.* 1998, 796 ; Brussel 25 april 1997, *P.&B.* 1997, 224).

Het verzoek van de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR om het recht op kantonnement van partij uit te sluiten is zonder voorwerp, vermits deze laatste hem krachtens dit vonnis niets verschuldigd is.

4. Uitspraak

De beslagrechter :

- doet uitspraak in eerste aanleg en op tegenspraak
- verklaart het verzet van partij ontvankelijk en gegrond in de mate zoals hierna bepaald
- zegt voor recht dat de dwangsom, opgelegd bij vonnis van de correctionele rechtbank te Leuven van 29 juni 1987 en bevestigd bij arrest van de veertiende kamer van het hof van beroep te Brussel van 19 mei 1988, slechts vanaf 20 augustus 2007 en niet vanaf 20 februari 2007 verbeurd is
- verwijst de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR in de kosten van het geding voor partij vereffend op 205,50 euro voor dagvaarding en rolstelling en 1.200 euro rechtsplegingsvergoeding.

Dit vonnis is uitgesproken op de openbare terechtzitting van de vijftiende kamer van de rechtbank van eerste aanleg te Leuven op **dinsdag 15 december 2009**.

De rechtbank was als volgt samengesteld:

- de heer G. Stabel, beslagrechter;
- mevrouw M. Rappoort, griffier.

M. RAPPOORT

G. STABEL